

Аналіз інноваційної діяльності ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 25 років

М.Д. Тронько,
І.П. Пастер

Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України», м. Київ

Резюме. Проведено аналіз інноваційної діяльності ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 1993-2017 роки.

Ключові слова: ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України», інноваційна діяльність, аналіз.

Державну установу «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» (далі — Інститут) було створено згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 1244 від 12.12.1964 року (Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 40 від 18.01.1965 року). Сьогодні Інститут є науковим, консультативним і лікувальним

* Адреса для листування (Correspondence): ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України», вул. Вишгородська, 69, м. Київ, 04114, Україна. E-mail: pasteur@ukr.net

© М.Д. Тронько, І.П. Пастер

закладом, що надає допомогу дорослим і дітям із захворюваннями щитоподібної залози, цукровим діабетом та іншою ендокринною патологією.

Інститут є провідною в Україні науково-дослідною базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів, захисту докторських і кандидатських дисертацій із фаху «ендокринологія», підвищення кваліфікації фахівців на курсах стажування та інформації, а також заступником журналу «Ендокринологія».

До 25-річчя НАМН України

Інститут виконує широке коло охороноспроможних фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт, успішне завершення яких передбачає отримання патенту, збереження певної інформації як «ноу-хау» та реєстрацію авторських прав. Велику роль в оцінці науково-дослідної роботи Інституту відіграють показники патентної статистики.

Мета роботи – аналіз патентної активності наукових співробітників Інституту за період з 1993 по 2017 рік для визначення інноваційного рівня виконання науково-дослідних робіт.

Пошук у спеціалізованій базі даних «Винаходи (корисні моделі) в Україні» електронно-пошукової системи ДУ «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) дав 162 записи під ключові слова «Інститут ендокринології та обміну речовин» у полі «(73): Власник» станом на 11.02.2018 року [1]. З подальшого аналізу було виключено 8 записів про видачу патентів України на винахід із датою публікації в період 1993-1996 роки, які стосувалися перереєстрації авторських свідоцтв СРСР із датою подачі заявки 1977-1989 роками, і 1 запис про видачу патенту України на винахід із датою публікації 1996 року по заявці, поданій у Патентне відомство СРСР 1991 року. Отже, в статті проведено аналіз 153 записів стосовно патентів України з датою публікації за період із 1993 по 2017 рік, власником яких є ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України».

Згідно з розподілом документів за роками подання та роками опублікування, з яких є чинними права, в період 1993-2000 роки кількість поданих заявок і кількість опублікованих документів не перевищували 5 одиниць на рік, а в період 2001-2013 роки ці показники значно зросли та коливалися від 5 до 14 одиниць на рік (у середньому – понад 9) (рис.). На жаль, останніми декількома роками спостерігається значне зниження активності патентування, що може бути пояснено дією різних чинників (зокрема, складною суспільно-політичною ситуацією в Україні, скороченням бюджетного фінансування наукових установ, плинністю кадрів тощо).

За звітний період охоронні документи об'єктів права інтелектуальної власності було

представлено патентами України на винахід (20 років), патентами України на винахід на 5 років (виданими без проведення експертизи за суттю), деклараційними патентами на корисні моделі (табл. 1).

Термін між датою подання заявки та датою опублікування патенту, з якої є чинними права, для патенту України на винахід на 5 років (виданий без проведення експертизи за суттю) становив приблизно 22 місяці (від 1 до 38 місяців), для деклараційного патенту на винахід – 12 місяців (від 5 до 34 місяців), для деклараційного патенту на корисну модель – 6 місяців (від 2 до 8 місяців), для патенту на корисну модель – 5 місяців (від 3 до 13 місяців) і на 2 патенти України (на 20 років) – 12 і 67 місяців.

За об'єктами винаходу (корисної моделі) документи розподілялися на спосіб (процес) (149-97,4%) і продукт (4-2,6%). Усі заявлені способи (процеси) стосувалися діагностики,

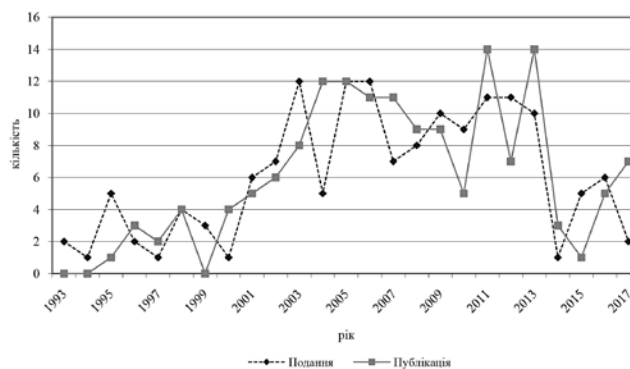

Рис. Розподіл документів за роками подання та опублікування.

Таблиця 1. Розподіл документів за видами

№ з/п	Вид документа	Дата подання	Дата публікації	Кількість документів
1.	Патент України на винахід (на 5 років) (виданий без проведення експертизи за суттю)	1993-1996	1995-1998	9 (5,9%)
2.	Деклараційний патент на винахід	1997-2003	2000-2004	34 (22,2%)
3.	Деклараційний патент на корисну модель	2004-2006	2004-2006	24 (15,7%)
4.	Патент на корисну модель	2006-2017	2007-2017	84 (54,9%)
5.	Патент України (на 20 років)	1993, 2010	1998, 2011	2 (1,3%)

лікування, реабілітації та профілактики захворювань, які мають безпосереднє відношення до медичних фахів Інституту.

Найбільшу кількість документів (117 одиниць) було подано за клінічними напрямками, і 67,5% із них стосувалися нових методів діагностики (насамперед діагностики цукрового діабету, раку та інших захворювань щитоподібної залози), а 32,5% — нових способів лікування (табл. 2).

Ще 36 документів було подано за експериментальними напрямками (табл. 3). З них 88,9% стосувалися виготовлення лікарських засобів, діагностики та лікування раку передміхурової залози, трансплантації ендокринних тканин і клітин, а також моделювання процесів.

Таблиця 2. Розподіл документів за клінічними напрямками

№ з/п	Об'єкт винаходу	Кількість документів	у тому числі діагностика	у тому числі лікування
1.	Цукровий діабет, у тому числі:	48* (41,0%)	38* (48,1%)	10* (26,3%)
1.1	Цукровий діабет 1-го типу	11	9	2
1.2	Цукровий діабет 2-го типу	16	12	4
2.	Рак щитоподібної залози	26 (22,2%)	22 (27,8%)	4 (10,5%)
3.	Патологія щитоподібної залози	23 (19,7%)	9 (11,4%)	14 (36,9%)
4.	Патологія росту	8 (6,8%)	4 (5,1%)	4 (10,5%)
5.	Патологія надниркових залоз	7 (6,0%)	3 (3,8%)	4 (10,5%)
6.	Інше	5 (4,3%)	3 (3,8%)	2 (5,3%)
7.	Разом	117	79	38

Примітка: вказано загальну кількість документів із цукрового діабету, яка включає також документи без поділу за типом захворювання.

Таблиця 3. Розподіл документів за експериментальними напрямками

№ з/п	Об'єкт винаходу	Кількість
1.	Виготовлення лікарських засобів	9 (25,0%)
2.	Рак передміхурової залози	8 (22,2%)
3.	Трансплантація ендокринних тканин і клітин	8 (22,2%)
4.	Моделювання процесів	7 (19,5%)
5.	Інше	4 (11,1%)
6.	Разом	36

Заявником вказано Інститут («Київський науково-дослідний інститут ендокринології та обміну речовин МОЗ України» до 29.09.1993 року, «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка АМН України» до 28 грудня 2006 року, «Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка АМН України» до 06 жовтня 2011 року, «Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» до теперішнього часу).

У 42 документах вказано по 4 винахідники, у 33 документах — по 2, у 29 — по 3, у 15 — по 6, у 14 — по 5, у 12 — по 1, у 4 — по 7, у 3 — по 8 і в 1 документі — 10.

Крім Інституту, власниками 6 документів було вказано: «Інститут урології та нефрології НАМН України» (двічі), «Інститут геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України», «Інститут фармакології та токсикології НАМН України», «Інститут молекулярної біології і генетики НАН України», «Інститут органічної хімії НАН України», «Національну медичну академію післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика» і «Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця».

Також власниками 7 документів було вказано по 2 фізичні особи, 6 документів — по 4, 5 документів — по 3, 1 документа — 5 і 1 документа — 1. В усіх документах це були співробітники Інституту, у 6 випадках — також співробітники інших організацій.

Дев'ятнадцять співробітників Інституту були співвинахідниками в понад 5 документах (табл. 4). Тринадцять осіб і надалі продовжують працювати в Інституті.

Отже, за результатами виконання фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт співробітниками Інституту отримано 153 патенти України протягом останніх 25 років, що свідчить про високий науковий рівень досліджень. Водночас джерелом подальшого росту інноваційної активності може стати переорієнтація на захист розробок, здійснених у процесі виконання фундаментальних досліджень, а також захист нових призначень відомих лікарських засобів.

Необхідною є розробка програми з вдосконалення інноваційної діяльності Інституту, яка б передбачала поліпшення матеріально-технічної бази, розширення кола охороноспроможних

Таблиця 4. Активність співробітників Інституту з патентування

№ з/п	Співробітник	Кількість документів	Дата публікації
1.	Тронько М.Д.	47	1996-2017
2.	Резніков О.Г.	19	1994-2017
3.	Єфімов А.С.	17	1993-2013
4.	Комісаренко І.В.	17	1995-2011
5.	Коваленко А.Є.	16	1995-2017
6.	Большова О.В.	11	2001-2015
7.	Бальон Я.Г.	9	1994-2013
8.	Зак К.П.	8	2003-2014
9.	Кваченюк А.М.	8	2003-2014
10.	Кравченко В.І.	8	2004-2017
11.	Марков В.В.	8	2001-2013
12.	Пастер І.П.	8	2001-2013
13.	Зубкова С.Т.	7	1996-2013
14.	Попова В.В.	7	2006-2014
15.	Сімуров О.В.	7	2002-2017
16.	Замотаєва Г.А.	6	2003-2016
17.	Лучицький Є.В.	6	2003-2016
18.	Люткевич О.В.	6	2003-2011
19.	Славнов В.М.	6	2001-2013

науково-дослідних робіт, впровадження критеріїв оцінки інноваційної діяльності структурних підрозділів, залучення всіх наукових співробітників до інноваційної діяльності та ознайомлення їх з основами законодавства у сфері охорони інтелектуальної власності, а також впровадження отриманих результатів у практику.

Висновки

1. У результаті інноваційної діяльності Інституту протягом 1993-2017 років отримано 153 патенти.
2. Основним об'єктом винаходів і корисних моделей в Інституті були способи (процеси) діагностики та лікування.
3. Останніми декількома роками рівень інноваційної діяльності Інституту знизився з об'єктивних причин.

4. Необхідною є розробка програми з вдосконалення інноваційної діяльності Інституту.

Список використаної літератури

1. «Відомості про видачу патентів України на винаходи (корисні моделі)» ДУ «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) // <http://base.uipv.org/searchINV/search.php?action=setsearchconditions&sid=a4fe5fd09d5292f4755b46c80c7d4bdb>.

(Надійшла до редакції 01.03.2018 р.)

Анализ инновационной деятельности ГУ «Институт эндокринологии и обмена веществ им. В.П. Комиссаренко НАМН Украины» за 25 лет

Н.Д. Тронько, И.П. Пастер

ГУ «Институт эндокринологии и обмена веществ им. В.П. Комиссаренко НАМН Украины»

Резюме. Проведен анализ инновационной деятельности ГУ «Институт эндокринологии и обмена веществ им. В.П. Комиссаренко НАМН Украины» за 1993-2017 годы.

Ключевые слова: ГУ «Институт эндокринологии и обмена веществ им. В.П. Комиссаренко НАМН Украины», инновационная деятельность, анализ.

Analysis of innovation activity of the State institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism, Nat. Acad. Med. Sci. of Ukraine» for 25 years

M.D. Tronko, I.P. Pasteur

State institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism, Nat. Acad. Med. Sci. of Ukraine»

Abstract. An analysis of innovation activity of the State institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism, Nat. Acad. Med. Sci. of Ukraine» for 1993-2017 years.

Keywords: State institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism, Nat. Acad. Med. Sci. of Ukraine», innovation activity, analysis.